

El Puig

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Demarcació de Mejà
Emplaçament	Carretera de Salo (BV-3002) al km. 6,6 camí direcció sud-est uns 300 m
Alçada:	454

Coordenades:

Latitud:	41.84096
Longitud:	1.66356
UTM Est (X):	389043
UTM Nord (Y):	4632982

Classificació

Número de fitxa	08229 - 466
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani
Segle	XVIII-XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 43)
Data aprovació:	dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	002008800CG83D0001EU

Fitxes associades:

[Castell de Mejà](#)

[Església de Santa Margarida de Mejà](#)

[La Fassina](#)

Descripció

Masia de dimensions mitjanes, emplaçada al cim d'un turó de forma cònica, dominant i amb bones vistes sobre la vall de la riera de Salo (d'aquí el nom del Puig). Es troba al costat de l'església de Santa Margarida de Mejà, que té al seu darrere el turó on hi havia el castell de Mejà. Aquest mas, doncs, molt probablement és el que va succeir al castell de Mejà, tal com passa en molts altres casos similars. L'edificació actual consta d'un cos de planta rectangular (amb planta baixa més un pis i golfes) que té un cobert adossat al nord i altres coberts a la part posterior (est), amb un petit pati entremig. Es tracta d'un casal notable per la seva arquitectura de qualitat i molt regular, que bàsicament fou aixecat en dues fases constructives: la primera (corresponent a mitjans del segle XVIII) inclou la part sud de la casa, que al principi era més estreta i només tenia dues crugies. Posteriorment s'amplià cap al nord. La façana principal, encarada vers ponent, presenta una estructura no simètrica, amb el portal i dues finestres de la part antiga a la dreta i dues finestres més a l'esquerra. Totes les obertures són emmarcades amb llindes i brancals de pedra. La façana de migdia és també molt regular, amb dues finestres al nivell del primer pis. Les altres dues façanes queden parcialment cobertes pels cossos adossats. L'aparellat dels murs és amb carreus més o menys escairats i conserva parcialment el semi-arrebossat tradicional. A l'interior la casa conserva molt bé la tipologia tradicional. A ponent hi trobem una construcció aïllada corresponent a la pallissa, gairebé a tocar de l'església de Santa Margarida.

Observacions:

Inscripció a la llinda del portal principal: A fet fer la present casa [tram esborrat] per mans de Isidro Garriga, mestra de casas en lo any de 1752. A la primera estança interior hi ha dos portals simètrics amb interessants inscripcions i gravats a sengles llindes. El de l'esquerra: 1752. El de la dreta, gravat amb una flor de lis i una creu paté inscrita en una orla lobular. A la pallissa: 1846 Informació històrica facilitada per Josep Bastardas i Isidre Dalmases

Història

L'origen del mas el Puig cal relacionar-lo amb el castell de Mejà i l'església de Santa Margarida. El castell apareix documentat a partir de l'any 975, quan el comte Oliba Cabrera de Cerdanya-Berga va fer donació d'un alou que afrontava amb el castell de Mejà. El domini eminent estigué en mans dels comtes de Cerdanya-Berga i passà posteriorment als de Barcelona. El primer feudatari conegut fou Ramon Bernat de Castelladral, que també ho era del castell de Coaner. En el jurament de fidelitat els dos castells apareixen junts. El terme del castell de Mejà era molt petit i és possible que fos absorbit pel de Salo i, com aquest, passés a dependre de la família Òdena. Al segle XIV ja pertanyia a la família dels Cardona i estava vinculat al vescomtat creat el 1314. Els Cardona hi exercien la jurisdicció civil i criminal fins a una època indeterminada en què el terme fou cedit a l'abat de Sant Vicenç de Cardona, que l'any 1718 consta com a senyor de Mejà. Aquest domini encara persistia l'any 1831, poc abans de la desaparició dels senyorius jurisdiccional. Pel que fa a l'origen del mas, l'estudiós Josep Bastardas sosté la idea que el topònim Puig (Podio) en el context cultural dels francs té la connotació d'un punt de reunió dels habitants de la zona, especialment militars, per fer pactes i acords. I posa els exemples del jaciment del Collet del Cargol de Sant Mateu de Bages (antigament nomenat Coma del Puig), el Puig de Sant Pere (a Súria) o el Puig (a Rajadell). Segons aquesta hipòtesi, el Puig o Collet del Puig, seria un punt de trobada significatiu, ubicat als peus de

l'antic castell de Mejà, però possiblement amb una tradició anterior al castell, i al costat de l'església de Santa Margarida. Quan el castell va iniciar el seu declivi, possiblement entorn dels segles XV i XVI, va anar perdent les seves funcions i, tal com succeeix amb altres castells, el substituï un mas sorgit al seu costat, en aquest cas al lloc del Puig. No coneixem notícies documentals sobre l'origen del mas el Puig, possiblement entorn als segles XV-XVI. L'any 1752, segons consta en diferents llandes del mateix mas, es va aixecar bona part del casal que avui es pot veure. La part de la inscripció on hi constava el propietari que va encarregar les obres ha estat esborrada, però sembla que era la família Puig. Així mateix, en una llinda interior hi ha gravada una flor de lis i una creu paté, símbols que podrien fer referència al llinatge d'aquesta família. En aquesta època pertanyia a la masia del Vendrell, de Su. La família que hi habitava, els Puig, van marxar-ne cap a mitjans del segle XIX perquè un dels membres va contreure una greu malaltia i va quedar arruïnat. Aleshores va perdre el mas i les seves terres i passà a residir a la casa més petita que hi havia a la vora, que era coneguda com cal Puig Xic i feia d'hostal. Possiblement un fill del malalt, que tenia de cognoms Santasusana Puig, es casà amb Anna Company Esquiús. El pare d'Anna era el ferrer del molí de Salo i va eixugar els deutes del seu gendre. Però les desavinences causades per aquest deute devien motivar que s'esborrés el nom d'aquesta família de la llinda. Algun membre d'aquesta família havia estat batlle, i d'aquí el sobrenom que va adoptar cal Puig Xic com a cal Batlle. La masia del Puig es devia ampliar possiblement ja al segle XIX. Finalment, va formar part del patrimoni del Molí de Salo, que era una de les cases més fortes del terme en aquesta època. D'altra banda, el Puig tenia una molí, que estava situat en les seves terres, a la riera de Salo, i del qual només se'n conserven rastres de la resclosa i el rec. Pel que fa a l'església de Santa Margarida, situada també al costat del mas, és d'estil gòtic i documentada al segle XIV, però conserva elements romànics i possiblement té els seus orígens més antics, en la mateixa època en què es devia construir el castell.

Bibliografia

BENET, Albert; DUOCASTELLA, Anna M. (1988). "Sant Mateu de Bages", Història del Bages, Manresa, Parcir Edicions Selectes, p. 408-409.

CAROL, Josep (1992). Salo, història d'un poble o Fills per l'Església, Casal Parroquial, Cervera, p. 31.

CATALÀ, Pere; A.P. (1976). "Castells de Sant Mateu de Bages -o de les Planes-, Salo, Meià i Claret". Els Castells catalans, vol. V. Barcelona, Rafel Dalmau Editors, p. 759 - 771.

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 43).

